

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԴԵԿԱՎԱՐ

0010 ք. Երևան, Կառավարական տուն 1

№ 02/05.1/1087-2024

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԴԵԿԱՎԱՐ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԴԱՎԻԹ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ պարոն Առաքելյան,

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում 2023 թվականի դեկտեմբերի 12-ին առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» օրենքների նախագծերի փաթեթի (Պ-689-26.10.2023-ՊԱ-011/1) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունները:

1. «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

1. Նախագծի 2-րդ հոդվածով օրենքի 19-րդ հոդվածում լրացվող՝

1) 1.1-ին մասով առաջարկվող կարգավորումների առնչությամբ հարկ է նկատի ունենալ, որ զինապարտության ոլորտի խնդիրները սերտ կապի մեջ են գտնվում պետության կողմից իրականացվող ընդհանուր քաղաքականության տարբեր բնագավառների, այդ թվում՝ միգրացիոն քաղաքականության հետ: Այս առումով, առաջարկվող կարգավորումները պետք է պարունակեն համալիր լուծումներ, որոնք լիարժեք կերպով իրացված չեն ներկայացված նախագծերի փաթեթում: Մասնավորապես, «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու» մասին օրենքի նախագծով առաջարկվող կարգավորումները կարող են խոչընդոտել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու համար դիմումներ ներկայացնելուն, քանի որ զինվորական ծառայություն անցնելու կամ չծառայելու համար վճարում կատարելու պահանջի առկայության դեպքում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու դիմումների քանակը կտրուկ կնվազի: Նշվածը, ընդհանուր առմամբ, հակասում է քաղաքացիության շնորհման ոլորտում պետության որդեգրած ընդհանուր քաղաքականությանը՝ հայրենադարձության և քաղաքացիություն ձեռք բերելու խթանմանը նպաստելու առումով:

Բացի դրանից՝ հասկանալի չէ, թե ինչու միայն 27 տարին լրանալուց հետո ՀՀ քաղաքացիություն ստացած անձինք են ենթակա զորակոչի այն դեպքում, երբ հաճախ ՀՀ քաղաքացիներից ծնված երեխաները, ովքեր օրենքի ուժով համարվում են ՀՀ քաղաքացիներ, 27 տարին լրանալուց հետո առաջին անգամ դիմում են անձնագրավորման համար, ի տարբերություն 27 տարին լրանալուց հետո ՀՀ քաղաքացիություն ստացածների, ենթակա չեն լինի զորակոչման: Այս տարբերակված մոտեցումն որևէ օբյեկտիվ և իրավաչափ հիմք չունի:

Վերոնշյալով պայմանավորված, առաջարկում ենք ձեռնպահ մնալ նշված կարգավորումից և, ըստ այդմ, նախագծի 1-ին հոդվածը վերախմբագրել, միաժամանակ վերանայելով նաև նախագծի տեքստում առկա համարակալումները ու հետագա հղումները,

2) 1.2-րդ մասում անհրաժեշտ է «2018 թվականի ապրիլի 9-ի» բառերը փոխարինել «2021 թվականի հունվարի 1-ին» բառերով,

3) 1.2-րդ մասում «24 ամիս ժամկետով» բառերը փոխարինել «30 ամիս ժամկետով» բառերով, «12 ամիս» բառերը փոխարինել «15 ամիս» բառերով, «6 ամիս» բառերը փոխարինել «7 ամիս 15 օր» բառերով,

4) 1.2-րդ մասում անհրաժեշտ է հստակեցնել օրենքի խախտմամբ զինվորական ծառայություն չանցած և զորակոչային տարիքը լրացած քաղաքացիները զինվորական ծառայության զորակոչվելու ցանկություն հայտնելու դեպքում պարտադիր զորակոչվում են զինվորական ծառայության, թե չեն կարող չզորակոչվել՝ ունենալով օրենքով սահմանված տարկետման հիմքեր: Խնդրի լուծման համար առաջարկվում է 1.2-րդ մասը «տաս միլիոն Հայաստանի Հանրապետության դրամ» բառերից հետո լրացնել «՝ եթե չունեն սույն օրենքով սահմանված պարտադիր զինվորական ծառայությունից ազատման կամ զորակոչից տարկետման հիմք» բառերով,

5) 1.2-րդ մասի 2-րդ նախադասությունում հստակեցման կարիք ունի նաև «ով սահմանված կարգով զինվորական հաշվառման է վերցվել 27 տարին լրանալուց հետո» ձևակերպումը՝ իրավական որոշակիության սկզբունքի ապահովման տեսանկյունից: Ուստի առաջարկում ենք նշված բառերը փոխարինել «ով «Պաշտպանության մասին» օրենքի 21-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն հաշվառման կանգնելու համար դիմել է 27 տարին լրանալուց հետո» բառերով,

6) 1.2-րդ մասում անհրաժեշտ է հստակեցնել այլընտրանքային ծառայության (աշխատանքային կամ զինվորական) անցնելու հնարավորության ժամկետները:

Անհրաժեշտ է օրենսդրական նախաձեռնությունը լրացնել «Այլընտրանքային ծառայության մասին» օրենքում համապատասխան կարգավորումների վերաբերյալ նախագծով,

7) 1.2-րդ մասն առաջին նախադասությունից հետո առաջարկում ենք լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր նախադասությամբ.

«Սույն մասին համաձայն օրենքի խախտմամբ պարտադիր զինվորական ծառայություն չանցած և 27 տարեկանը լրանալուց հետո սույն օրենքով սահմանված պարտադիր զինվորական ծառայությունից ազատման կամ զորակոչից տարկետման հիմք ունեցող քաղաքացիները չեն կարող զորակոչվել պարտադիր զինվորական ծառայության և

պարտավոր են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարել 15 միլիոն Հայաստանի Հանրապետության դրամ:»,

8) 1.2-րդ մասի ձևակերպումների արդյունքում կստացվի մի իրավիճակ, որ օրենքի 19-րդ հոդվածի 1.2-րդ մասով նախատեսվող իրավունքից կկարողանան օգտվել միայն արական սեռի այն քաղաքացիները, որոնց 19-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տարիքները լրացած է և վերջիններիս նկատմամբ պարտադիր զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայության հայտարարված զորակոչից խուսափելու համար օրենքով սահմանված կարգով հարուցված է քրեական հետապնդում: Այսինքն, այս խմբից դուրս են մնում օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տարիքները լրացած այն քաղաքացիները, որոնց նկատմամբ պարտադիր զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայության հայտարարված զորակոչից խուսափելու համար դեռևս օրենքով սահմանված կարգով քրեական հետապնդում չի հարուցվել, և վերջիններս օրենքի 19-րդ հոդվածի 1.2-րդ մասով նախատեսվող իրավունքից օգտվելու համար պետք է սպասեն, մինչև իրենց նկատմամբ օրենքով սահմանված կարգով քրեական հետապնդում հարուցվի:

2. Նախագծում անհրաժեշտ է լրացումներ կատարել նաև «Ձինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքի 29-րդ հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերում՝ «27 տարին» բառերից հետո լրացնելով «, իսկ սույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 1.2-րդ մասում նշված անձինք՝ մինչև 37 տարին» բառերը:

3. Հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկության 1-ին կետի 1-ին ենթակետը, նախագծի 3-րդ հոդվածով օրենքի 56-րդ հոդվածի 1-ին մասում լրացվող 2.1-ին կետում «1.1-րդ և 1.2-րդ մասերով» բառերը փոխարինել «1.1-ին մասով» բառերով, իսկ «զինվորական» բառից հետո լրացնել «այլընտրանքային» բառով:

4. Նախագծի 3-րդ հոդվածում անհրաժեշտ է հստակ սահմանել այն անձանց շրջանակը, որոնց վրա տարածվելու են օրենքի դրույթները՝ այն նկատառմամբ, որպեսզի առաջարկվող կարգավորումները լրացուցիչ խթան չհանդիսանան պարտադիր զինվորական ծառայությունից Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների խուսափման համար: Այդ նպատակով առաջարկում ենք 3-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր՝ 2-րդ մասով.

«2. Սույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 1.1-ին մասի գործողությունը տարածվում է սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու օրվա դրությամբ 27 տարին լրացած և օրենքի պահանջների խախտմամբ պարտադիր զինվորական կամ ծառայություն չանցած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների վրա:»:

5. Առաջարկում ենք քննարկել նաև նախագծով առաջարկվող կարգավորումներին հետադարձ ուժ տալու վերաբերյալ անցումային դրույթներ նախատեսելու նպատակահարմարության հարցը:

II. «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություն կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծով (այսուհետ՝ նախագիծ) օրենսգրքի 461-րդ հոդվածի 4-րդ մասում առաջարկվող լրացման կապակցությամբ գտնում ենք, որ առաջարկվող նորմի մեկնաբանությունից բավարար չափով պարզ չէ, թե Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե օրենքով

սահմանված գումարը վճարելուց բացի արդյոք նշված հոդվածով սահմանված հանցավոր արարք կատարած անձին քրեական պատասխանատվությունից ազատելու անհրաժեշտ և պարտադիր պայման է նաև նրա կողմից կամովին ներկայանալը, թե՛ քրեական պատասխանատվությունից ազատվելու համար միայն բավարար է օրենքով սահմանված գումարը վճարելը (վարույթի մասնավոր մասնակցի կողմից օրենսդրական նորմն իր օգտին մեկնաբանելու հնարավորություն):

Արդյունքում կարող է ստացվել այնպիսի իրավիճակ, երբ քրեական հետապնդվող անձը, առանց վերադառնալու Հայաստանի Հանրապետություն, հնարավորություն կունենա օրենքով սահմանված գումարը վճարելով ազատվել քրեական պատասխանատվությունից և ինչը կնշանակի, որ նախագիծը չի ծառայի նախագծի հիմնավորումներում նշված նպատակներին՝ բազմաթիվ քաղաքացիների վերադարձին հայրենիք, Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի համալրմանը, լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների մուտքերին Հայաստանի Հանրապետության բյուջե և այլն:

Այսպիսով, գտնում ենք, որ օրենսգրքի 461-րդ հոդվածի 4-րդ մասի՝ նախագծով առաջարկվող խմբագրությունն իրավակիրառ պրակտիկայում կարող է հանգեցնել նրան, որ վարույթի հանրային և մասնավոր մասնակիցները միատեսակ ընկալում չձևավորեն նշված նորմի կիրառության վերաբերյալ և արդյունքում նշված օրենսդրական նորմը լիարժեք չծառայի իր իրավակարգավորիչ նպատակին: Այդ առումով, առաջարկում ենք նախագծի 1-ին հոդվածը «կամ» բառից հետո լրացնել «կամավոր ներկայանալով քրեական վարույթ իրականացնող մարմին» բառերով, իսկ «վճարել» բառից հետո՝ «պարտադիր զինվորական ծառայություն չանցնելու դիմաց» բառերով:

Հարգանքով՝

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ